

ISSN 3083-5682 (Print)
ISSN 3083-5690 (Online)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Серія 5

Педагогічні науки:
реалії та перспективи

Випуск 111

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

ЗМІСТ

Андрейко О. І. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ІНТЕЛЕКТУ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ.....	5
Balalaiev M., Panina O. NEW PROFESSIONAL COMPETENCIES IN ARCHITECTURAL AND URBAN PLANNING EDUCATION DURING WARTIME: THE UKRAINIAN CONTEXT.....	10
Балдішнюк О. Д. КРИЗОВЕ ВТРУЧАННЯ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	17
Бибик Д. Д. КОГНІТИВНА СТІЙКІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ РЕСУРС ЗМІЦНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	21
Бобень І. Ю. ЗОРОВЕ СПРІЙМАННЯ У СТРУКТУРІ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ.....	28
Гузь О. І. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	34
Дзюбецька С. О. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОГНІТИВНИХ ТА РЕСУРСНИХ ДЕТЕРМІНАНТ ДЕПРЕСИВНОСТІ У ДОРОСЛОМУ ВІЦІ.....	39
Дульська О. В. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ.....	44
Yefimova O., Zhytska S., Betsko O. THEORETICAL AND EMPIRICAL ANALYSIS OF CREATIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHING METHODS EFFECTIVENESS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE OFFICERS.....	50
Золотаренко В. О. ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДІЖНОГО ПРАЦІВНИКА: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТИ.....	56
Кахерська Т. В. РОЛЬ ДИСЦИПЛІН «ФІЛОСОФІЯ» І «ЛОГІКА ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ» У ФОРМУВАННІ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	64
Кивлюк О. П., Павлова О. Ю. КОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ.....	70
Козловський П.-В. Ю. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОДЕЛЮВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РРС-СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ.....	76
Кондратець І. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	81
Лаппо В. В. ПОШУКОВО-ДОСЛІДНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	86
Лисенко Н. В., Матішак М. В., Захарасевич Н. В. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ІНТЕГРУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН І ЗМІСТУ НОРМАТИВНИХ КУРСІВ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ РІЗНОГО ТИПУ.....	91
Литвин І. М. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ РІЗНОГО ТИПУ.....	97
Ляленко В. В. ЦЕНТРИ ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ФОРМА ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВІДУ ВЕТЕРАНІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	102
Мелентьєв Я. О. ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА В ПРИВАТНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ.....	108

<i>Пілюгіна К. Г., Єлісєєв Є. С., Гук О. Л., Парфьонова О. В., Малєєв О. В.</i> РОЛЬ ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ У ВИЩІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ.....	113
<i>Рубанець О. М.</i> ЗАСТОСУВАННЯ КОГНІТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ.....	119
<i>Сасіна І. О.</i> АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ ОСВІТНЬО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ США.....	124
<i>Сирбу Т. В.</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ.....	130
<i>Сурмач О. І.</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЗЕЙНОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	135
<i>Татарчук Т. В.</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАВЧАННЯ ФІЗИКИ.....	140
<i>Чепок О. О., Ювченко Н. М.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АНАЛІТИЧНОЇ ГЕОМЕТРІЇ В КУРСАХ ГЕОГРАФІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	147
<i>Шимко І. М.</i> АРХІТЕКТУРНА МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	154
<i>Школяр Л. В., Ніколайчук Є. В.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	160
<i>Якоб Е. Б.</i> МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ РОБОТОТЕХНІКИ У ЗМІСТ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ У 5–9 КЛАСАХ.....	166
НАШІ АВТОРИ.....	172

УДК 378.011.3-051:373.2.091.313

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.111.14>

Кондратець І. В.

orcid.org/0000-0001-7816-0766

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено актуальність проблеми психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у проєктній діяльності в закладах дошкільної освіти. Окреслено метод проєктів як конструктивного засобу взаємодії з дітьми дошкільного віку та батьками вихованців.

Проаналізовано дослідницькі наукові розвідки й практичний досвід українських педагогів стосовно використання проєктної діяльності, як інноваційної, у дошкільній освіті та типові помилки й труднощі в застосуванні проєктів вихователями закладів дошкільної освіти (нерозуміння проєкту як ефективного методу і форми взаємодії з дітьми й батьками; збереження декларативного й повчального духу в проєктному просторі (обмеження самостійності, свободи ідей і дій з боку дітей); нехтування взаємодією з батьками; формулювання неконкретних завдань через нечітке бачення кінцевого результату; планування грандіозного або дрібнотного кінцевого продукту спільного проєкту; неготовність учитися секретам проєктних технологій). Схарактеризовано види дидактичних проєктів, особливу увагу звернено на артпроєкти та літературні проєкти, як такі, що здатні сформувати в дитині дошкільного віку інтерес до пізнання краси слова, звуку, кольору та мотивацію до образотворення. Визначено й обґрунтовано відповідні умови для успішного психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та організації проєктної діяльності в закладах дошкільної освіти: 1) розуміння майбутніми фахівцями феномену «проєкт» та його ролі для особистісного й професійного життя; 2) достатній рівень обізнаності й володіння певними компетентностями майбутніх вихователів щодо проєктної діяльності в ЗДО; 3) готовність практично реалізувати отримані уміння й навички проєктної діяльності з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками; 4) здатність моделювати алгоритми проєктів відповідно до аудиту реалізованих проєктів; 5) використання рефлексійного підходу як засобу аналізу й оцінювання процесу та результатів спільної проєктної діяльності.

Ключові слова: психолого-педагогічний супровід, майбутні вихователі, проєкт, проєктна діяльність, види проєктів, заклад дошкільної освіти; артпроєкт, літературний проєкт.

Психолого-педагогічний супровід майбутніх вихователів щодо сприйняття та розуміння сутності інноваційних методів у дошкільній, готовності використовувати їх у професійній діяльності (ураховуючи вплив застосованих інновацій на дитину: задоволення її потреб і запитів, розвитку потенціалу й умов для самовираження), є одним із важливих завдань вищої освіти. Адже саме проєктна діяльність (лат. *projectus* – «кинутий уперед») здатна зламати освітні шаблони у взаємодії з дітьми: перевести формат спілкування з вихованцями у суб'єкт-суб'єктний; відмовитись від заняття як основної освітньої форми взаємодії; акцентувати увагу не на «озброєння» дітей знаннями та інформацією, а на отримання дослідницького і чуттєвого досвіду в пізнанні Світу і Себе-у-Світі. Метод проєктів, як один з ефективних і конструктивних засобів взаємодії з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками, не дивлячись на низку наукових тематичних розробок, залишається для закладів дошкільної освіти інноваційним (а не традиційно-звичним), оскільки поки що не напрацьовано достатньо кейсів, які забезпечили би якісні зміни, оновлені стратегії, дієві парадигми.

Мета статті – на основі аналізу наукових розвідок і практичного досвіду визначити умови для успішного психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та організації проєктної діяльності в закладах дошкільної освіти.

Першими, хто стояв у витоків опису методу проєктів в освіті, були А. Цимбалару та О. Онопрієнко. Проблему проєктної діяльності в ЗДО розкривають у своїх працях М. Башаран, Е. Бей, А. Богущ, Є. Вереш, Н. Гавриш, А. Горлова, І. Кіндрат, А. Литвиненко, О. Мкртічян, М. Науменко, О. Сорочинська, І. Ящук та інші. У площині історичного дослідження використання проєктної діяльності в закладах дошкільної освіти, відзначимо технологію психолого-педагогічного проєктування «Радість розвитку» (авторський колектив – лабораторія психології дошкільника, керівник Т. Піроженко). Серед продуктивних ідей технології, що можуть бути дієвими й для сучасних фахівців, назвемо такі: наявність 6-ти етапів проєкту – мотиваційний, інформаційний, репродуктивний, узагальнювальний, творчий, рефлексійний; використання древа цілей (бажань) для фіксування запланованих разом з дітьми справ на проєкт; низка ефективних прийомів і форм взаємодії з дітьми («Піраміда запитань», «Дослідницький фартух», «Крісло оповідача / мрійника», «Ключі від Відкриттів»: рольові персонажі – Незнайко, Чомучка, Доказунчик та ін.); рефлексійний етап (запитання до дітей і батьків на усвідомлення, аналіз, оцінювання набутого досвіду) [10].

У контексті нашої теми викликає інтерес навчально-методичний посібник Л. Козак «Проєктна діяльність у закладах дошкільної освіти», в якому розглядаються теоретичні засади проєктної діяльності в освіті: історія зародження методу проєктів, сучасний стан проєктної технології, сутність і особливості проєктної діяльності дітей дошкільного віку; представлено методичні аспекти організації проєктної діяльності дітей у закладах дошкільної освіти [7].

Варті уваги наукові праці, які стосуються міжнародного досвіду застосування методу проєкту. Наприклад, М. Науменко описує результати досліджень науковців з Індонезії, Іспанії, Таїланду, Чехії та ін., які підтверджують ефективність і позитивний вплив проєктного підходу на освітній процес, що дозволяє кожній дитині у власному темпі, відповідно до власного сприйняття набувати пізнавального досвіду та мотивує до практичної діяльності, забезпечуючи гармонійний розвиток особистості дитини [9].

У публікації «Проектна діяльність у системі дошкільної освіти Фінляндії як засіб розвитку творчого мислення дітей» описано фінський досвід використання проєктної діяльності як форми організації освітнього процесу, що сприяє формуванню в дітей навичок співпраці, критичного мислення, творчого пошуку та практичного застосування знань у різних життєвих ситуаціях; висвітлено роль педагога як фасилітатора освітнього процесу, який створює умови для вільного самовираження, підтримує ініціативність і стимулює творчий потенціал дитини [8].

На основі аналізу наукових джерел ми окреслюємо такі *види дидактичних проєктів* – проєктів, що створюють умови для глибшого пізнання дітьми певної сфери / теми / об'єкту та розвитку відповідних умінь і навичок у спільній діяльності з однолітками, педагогами і батьками:

1) артпроєкт – проєкт, який «ознайомлює дітей із мистецтвом в інтеграції ігрової, пізнавальної, побутової діяльності із різними видами мистецької діяльності: художньо-продуктивної (комунікація в мистецтві, малювання, ліплення, аплікація); музичної (співи, слухання музики, гра на дитячих музичних інструментах, музично-ритмічна діяльність, музична гра); театралізованої (виконавська і глядацька культура дітей)» [13, с. 94];

2) літературний проєкт (як метод) – «метод ознайомлення дітей із художнім твором або творами, який дозволяє глибше пізнати закладені в них смисли й мовленнєво-літературні особливості»; літературний проєкт (як форма) – «форма організації освітнього процесу та життєдіяльності дітей на основі одного чи кількох літературних творів, у якій ключові смислові ідеї твору стають стрижнем рефлексійної, інтелектуальної, пізнавальної, художньо-продуктивної діяльності» [6, с. 335];

3) еколого-природничий проєкт – проєкт, який реалізує завдання освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі», що спрямовані на формування природничо-екологічної компетентності – здатності дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, які ґрунтуються на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та втілюються в просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності [1, с. 12].

Означені види проєктів єднає, перш за все, структура проєкту (мета, завдання, освітній продукт, активності з дітьми, форми взаємодії з батьками).

Очевидно, різняться ці проєкти «профільний» інструментарій їх реалізації:

– **активності дітей** (артпроєкт: мистецькі полілози / діалоги; художньо-педагогічне спілкування, артігри, віртуальні екскурсії до галерей та ін.; літературний проєкт – літературні тематичні мініатюри, літературні ігри, рольові етюди, психогімнастика та ін.; еколого-природничий проєкт – досліді, перегляд тематичних відео, мультфільмів, праця в природі, дидактичні (настілні) ігри, ігри-стратегії, ігри-ситуації та ін.);

– **форми взаємодії з батьками** (артпроєкт – спільне створення мистецької галереї (музею), виставкового центру; підготовка матеріалів на виставки; літературний проєкт – творчі пропозиції щодо нових фіналів до казок, створення авторських творів разом із дітьми, літературні клуби та ін.; еколого-природничий проєкт – пропозиції щодо спільних з дітьми спостережень за об'єктами природи; конкретних дій у природі);

– **кінцевий результат** / «продукт» проєктів: (артпроєкт – виставки, концерти, фестивалі, театральні вистави, перформанси тощо; літературний проєкт – збірки авторських творів, літературні альбоми, літературні вікімедії (матеріал про письменників), тематичні лепбуки, створення різних видів книжок (віммельбухи, книжки-картонки, книжки-іграшки тощо); еколого-природничий проєкт – екологічні акції, щоденник спостережень за об'єктом природи, тематична стіннівка, екологічний фотоколаж тощо).

Значний внесок в обґрунтування окремих видів проєктів зроблено українськими науковцями. Н. Гавриш та І. Кіндрат одними з перших розробили методичні конструктори для *літературних проєктів*, інтегрувавши різні види діяльності у фокусі одного чи декількох літературних творів, комбінуючи на кожен день мінізаняття, полілози, дидактичні та інтерактивні вправи й ігри тощо, і оформивши весь дидактичний «пакет» в інтелект-карті [2, 3].

Своєрідним літературним проєктом вважаємо форму «*філософських годин*» (продовжане читання великих за обсягом художніх текстів з коментуванням і рефлексуванням), актуальність якої обґрунтовано нами й розписано покриві алгоритми в авторському посібнику, а також *літературний альбом* для взаємодії з дітьми молодшого віку – з підібраними творчими завданнями, евристично-пошуковими й рефлексійними запитаннями до художніх текстів письменників-класиків і сучасних поетів, що допомагають закласти в дітях основи читацького інтересу до творів, спонукати до пізнання краси мовлення текстів, формувати навички літературного образотворення [4, 5].

Особливості реалізації *артпроєктів (мистецьких)* детально описано О. Половіною, зокрема, підготовлено методичні рекомендації стосовно вибору теми артпроєкту, запитань на кожний день, визначення форми результату проєкту; розроблено кластери для артспілкувань, як однієї з активностей, з дітьми раннього і дошкільного віку; створено низку артігор, які доречні для мистецьких проєктів; засоби і прийоми застосування авторської технології образотворення в проєктній діяльності з дітьми дошкільного віку тощо [11, 12].

Наш педагогічний досвід і спостереження під час виробничої практики в закладах дошкільної освіти дозволили окреслити **типові помилки й труднощі** в застосуванні проєктів вихователями ЗДО: несприйняття проєкту як ефективного методу і форми взаємодії з дітьми й батьками; збереження декларативного й повчального духу в проєктному просторі (обмеження дитячої самостійності, свободи ідей і дій); нехтування взаємодією з батьками; формулювання неконкретних завдань через нечітке бачення кінцевого результату; планування грандіозного або дрібнотного кінцевого продукту спільного проєкту; неготовність учитися секретам проєктних технологій.

Знайомлячи здобувачів вищої освіти з феноменом «метод проєктів», ми звертаємо увагу на означені труднощі й помилки практиків, щоби убезпечити майбутніх вихователів від педагогічних прорахунків, а відтак – фрустрації й страхів через реалізацію проєктної діяльності під час виробничої практики.

Майбутнім вихователям необхідно також зважати на основні **принципи планування й реалізації проєктів** у ЗДО: поетапності; особистісного емоційного включення педагога; визначення сенсів проєкту (або мистецького твору); єдності розвивального простору та середовища; «відлуння» (підтримка постійного інтересу дітей і батьків до теми проєкту); комунікативного діалогу / полілогу; рефлексії (урахування життєвого досвіду, картини світу, системи цінностей кожної особистості дитини й дорослого) [6].

З метою формування в студентів *стійкого інтересу до методу проєктів* і можливості вправлення у відповідних уміннях і навиках, кафедрою дошкільної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка передбачено низку засобів: 1) у робочих програмах декількох навчальних дисциплін заплановано в якості модульної контрольної роботи або самостійної роботи моделювання проєкту («Дитяча література та розвиток мовлення дітей дошкільного віку» – літературний проєкт; «Артосвіта дітей дошкільного віку» – артпроєкт; «Педагогіка раннього та передшкільного віку» – один з видів дидактичних проєктів); 2) у програмах виробничої практики для здобувачів 4-го курсу заплановано апробацію студентських проєктів у взаємодії з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками.

Безперечно, для успішного психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у **плануванні та організації проєктної діяльності в закладах дошкільної освіти** необхідні відповідні **умови**. Нами визначено такі:

1) розуміння майбутніми фахівцями феномену «проєкт» та його ролі для особистісного й професійного життя (умова реалізується через рефлексійні вправи «Моє життя як проєкт», «Мої активності та ресурси», артпрактики «Баранчик у пляшці», «Лінійка мого життя», «Карта цілей»; інтерактивні ігри «Методична лабораторія виправлення помилок», «Проєкт у дошкільлі – неспівмірна затрата часу і сил?» (дебати);

2) достатній рівень обізнаності й володіння певними компетентностями майбутніх вихователів щодо проєктної діяльності в ЗДО (умова реалізується завдяки плануванню окремого модулю «Проєктна діяльність у ЗДО», відповідно – семінарські й практичні заняття, що мають на меті опанування здобувачами вищої освіти покрокового алгоритму моделювання проєкту з дітьми дошкільного віку та батьками);

3) здатність самостійно моделювати алгоритми проєктів відповідно до аудиту реалізованих проєктів (умова реалізується шляхом виконання майбутніми вихователями відповідних модульних і самостійних робіт);

4) готовність практично реалізувати отримані уміння й навики проєктної діяльності з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками (умова реалізується завдяки плануванню проєктної діяльності в ЗДО в робочих програмах виробничої практики);

5) використання рефлексійного підходу як засобу аналізу й оцінювання процесу та результатів спільної проєктної діяльності (умова реалізується за допомогою систематичних рефлексійних ігор і вправ зі студентами).

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, ми визначаємо метод проєктів як один з конструктивних освітніх методів, що дозволяє кожній особистості самовиразитись й творчо проявитись у спільній діяльності. Відтак, майбутні вихователі мають пам'ятати про принципи планування й організації проєктної діяльності; бути обізнаними про труднощі й можливі помилки в застосуванні методу проєктів та володіти відповідними компетентностями, щоби забезпечити ефективну реалізацію різних видів проєктів у закладі дошкільної освіти. Очевидно, що для успішного психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у плануванні та організації проєктної діяльності з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками необхідно забезпечити певні умови. Ми визначили, обґрунтували й описали такі умови: 1) розуміння майбутніми фахівцями феномену «проєкт» та його ролі для особистісного й професійного життя; 2) достатній рівень обізнаності й володіння певними компетентностями майбутніх вихователів щодо проєктної діяльності в ЗДО; 3) готовність практично реалізувати отримані уміння й навики проєктної діяльності з дітьми дошкільного віку та їхніми батьками; 4) використання рефлексійного підходу як засобу аналізу й оцінювання процесу та результатів спільної проєктної діяльності; 5) здатність моделювати алгоритми проєктів відповідно до аудиту реалізованих проєктів.

Зрозуміло, стаття не вичерпує всіх питань психолого-педагогічного супроводу майбутніх вихователів у проєктній діяльності в закладах дошкільної освіти, натомість відкриває перспективу для більш глибокого вивчення ролі аксіологічного, особистісного, компетентісного та ін. підходів у застосовуванні методу проєкту з дітьми різних вікових категорій; особливостей планування активностей дітей у залежності від виду дидактичного проєкту; форм взаємодії з батьками вихованців тощо.

Використана література:

1. Державний стандарт дошкільної освіти. 2021. URL: <https://h1.nu/1tH9O>
2. Гавриш Н. Літературний проєкт «Дівчинка із сирниками». *Методична скарбничка вихователя*. 2020. № 12. С. 34–37.
3. Кіндрат І. Літературні твори: як інтегрувати в освітню роботу. Посібник для вихователів. 2023. URL: <https://h1.nu/1zf2E>
4. Кондратець І. В. Світ літературних творів для дошкільників. Філософські години: читання з продовженням і рефлексуванням : навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2024. 160 с.
5. Кондратець І. В. Подорож літературними стежками. ОЗОН для дітей: скарбничка художнього тексту. Альбом для дітей мол.дошк. віку. Львів : «Новий Світ-2000», 2025. 66 с. (Серія «Дошкільна освіта»).
6. Кондратець І. В., Науменко М. С. Психолого-педагогічний супровід майбутніх вихователів у плануванні та організації літературних проєктів з дітьми дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 3 (37). С. 329–342. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»).
7. Козак Л. В. Проєктна діяльність у закладах дошкільної освіти. ТОВ «НВП «Інтерсервіс», Україна, Київ. 2022. 176 с.
8. Листопад О. А., Листопад Н. Л. Проєктна діяльність у системі дошкільної освіти Фінляндії як засіб розвитку творчого мислення дітей. *Дошкільна освіта в сучасному освітньому просторі: актуальні проблеми, досвід, інновації* : матеріали доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2026 р.) [електронне видання] / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2026. С. 111–116.
9. Науменко М. С. Імплементація проєктної діяльності в освітній процес закладів дошкільної освіти: компаративний аналіз міжнародного досвіду. *Розвиток наук в умовах нової реальності: проблеми та перспективи* : збірник наукових праць з матеріалами IV Міжнародної наукової конференції, м.Умань, 28 березня, 2025р. 2025. 181–183.
10. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспектива розвитку: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 136 с.
11. Половіна О. Артгри: методичний посібник. Київський ун-т ім. Б. Грінченка, Київ, 2023. 86 с.
12. Половіна О. Освітня взаємодія по-новому: артпроєкти. *Музичний керівник*. 2021. № 9. С. 11–16.
13. Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. 2-ге вид, переробл. і доповн. Київ : Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 700 с.

References:

1. Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity (2021) [State Standard of Preschool Education]. URL: <https://h1.nu/1tH9O> [in Ukrainian].
2. Havrysh N. (2020). Literaturnyi proekt «Divchynka iz syrnykamy» [Literary Project “Girl with Cheesecakes”]. *Metodychna skarbnychka vykhovatelya*. № 12. S. 34–37. [in Ukrainian].
3. Kindrat I. (2023). Literaturni tvory: yak intehruvaty v osvitu robotu [Literary Works: How to Integrate into Educational Work]. *Posibnyk dlia vykhovateliv*. URL: <https://h1.nu/1zf2E> [in Ukrainian].
4. Kondratets I. V. (2024). Svit literaturnykh tvoriv dlia doshkilnykiv. Filosofski hodyny: chytannia z prodovzhenniam i refleksuvanniam [World of Literary Works for Preschoolers. Philosophical Hours: Reading with Continuation and Reflection]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Lviv : “Novyi Svit-2000”, 160 s. [in Ukrainian].
5. Kondratets I. V. (2025). Podorozh literaturnymy stezhkamy. OZON dlia ditei: skarbnychka khudozhnoho tekstu [A journey along literary trails. OZON for children: a treasure trove of literary texts]. *Album dlia ditei mol.doshk. viku*. Lviv : “Novyi Svit-2000”, 66 s. (Seriia “Doshkilna osvita”) [in Ukrainian].
6. Kondratets I. V., Naumenko M. S. (2024). Psykholoho-pedahohichnyi suprovod maibutnikh vykhovateliv u planuvanni ta orhanyzatsii literaturnykh proektiv z ditmy doshkilnoho viku [Psychological and pedagogical support of future educators in planning and organizing literary projects with preschool children]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*. № 3 (37). S. 329–342. (Seriia “Pedagogika”, Seriiia “Psykhologhiia”, Seriiia “Medytsyna”) [in Ukrainian].
7. Kozak L. V. (2022). Proiektna diialnist u zakladyakh doshkilnoi osvity [Project activity in preschool educational institutions]. TOV “NVP “Interservis”, Ukraina, Kyiv. 176 s. [in Ukrainian].
8. Lystopad O. A., Lystopad N. L. (2026). Proiektna diialnist u systemi doshkilnoi osvity Finliandii yak zasib rozvytku tvorchoho myslennia ditei [Project activity in the preschool education system of Finland as a means of developing children’s creative thinking]. *Doshkilna osvita v suchasnomu osvitnomu prostori: aktualni problemy, dosvid, innovatsii* : materialy dop. III Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 23 kvit. 2026 r.) [elektronne vydannia] / Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody ; redkol.: Yu. D. Boichuk (holov. red.) ta in. Kharkiv : KhNPU im. H. S. Skovorody, S. 111–116. [in Ukrainian].
9. Naumenko M. S. (2025). Implementatsiia proiektnoi diialnosti v osvitnii protses zakladiv doshkilnoi osvity: komparatyvnyi analiz mizhnarodnoho dosvidu [Implementation of project activities in the educational process of preschool educational institutions: a comparative analysis of international experience] *Rozvytok nauk v umovakh novoi realnosti: problemy ta perspektyvy* : zbirnyk naukovykh prats z materialami IV Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii, m.Uman, 28 bereznia, 2025 r. 181–183. [in Ukrainian].
10. Pirozhenko T. O. (2010). Osobystist doshkilnyka: perspektyva rozvytku [The personality of a preschooler: a development perspective]: navch-metod. posib. Ternopil : Mandrivets, 136 s. [in Ukrainian].
11. Polovina O. (2023). Artihry [Art games]: metodychnyi posibnyk. Kyivskyi un-t im. B. Hrinchenka, Kyiv, 86 s. [in Ukrainian].
12. Polovina O. (2021). Osvitnia vzaiemodiia po-novomu: artproiektu [Educational interaction in a new way: art projects]. *Muzychnyi kerivnyk*. № 9. S. 11–16. [in Ukrainian].
13. Polovina O., Kondratets I. (2024). Artosvita [Art education]: navchalno-metodychnyi posibnyk. 2-he vyd, pererobl. i dopovn. Kyiv : Kyiv. stolych. un-t im. B. Hrinchenka, 700 s. [in Ukrainian].

I. Kondratets. Psychological and pedagogical support for future educators in project activities in preschool educational institutions

The article highlights the relevance of the problem of psychological and pedagogical support for future educators in project activities in preschool educational institutions.

Research scientific investigations and practical experience of Ukrainian teachers regarding the use of project activities as an innovative one in preschool education and typical mistakes and difficulties in the application of projects by educators of preschool educational institutions are analyzed (misunderstanding of the project as an effective method and form of interaction with children and parents; preservation of a declarative and instructive spirit in the project space (restriction of independence, freedom of ideas and actions on the part of children); neglect of interaction with parents; formulation of non-specific tasks

due to a vague vision of the final result; planning a grandiose or petty final product of a joint project; unwillingness to learn the secrets of project technologies).

Types of didactic projects are described, with special attention paid to art projects and literary projects. The corresponding conditions for successful psychological and pedagogical support of future educators in planning and organizing project activities in preschool educational institutions are determined and substantiated: 1) understanding by future specialists of the phenomenon of «project» and its role in personal and professional life; 2) a sufficient level of awareness and possession of certain competencies of future educators regarding project activities in preschool education; 3) readiness to practically implement the acquired skills and abilities of project activities with preschool children and their parents; 4) the ability to model project algorithms in accordance with the audit of implemented projects; 5) use of a reflective approach as a means of analyzing and evaluating the process and results of joint project activities.

Key words: *psychological and pedagogical support, future educators, project, project activity, types of projects, preschool educational institution; art project, literary project.*

Дата першого надходження статті до видання: 17.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0